

Turkish Studies

International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 11/19 Fall 2016, p. 825-840

DOI Number: <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.10031>

ISSN: 1308-2140, ANKARA-TURKEY

Article Info/Makale Bilgisi

✍ Received/Geliş: 17.10.2016

✓ Accepted/Kabul: 19.11.2016

✍ Referees/Hakemler: Prof. Dr. Mustafa ŞANAL – Doç. Dr. Necdet EKİNCİ

This article was checked by iThenticate.

HALKEVLERİ'NDEKİ TARİH EĞİTİMİ FAALİYETLERİNE BİR ÖRNEK: TARİHİ KONFERANSLAR (1932-1951)

*Tercan YILDIRIM**

ÖZET

Erken Cumhuriyet Dönemi'nde yeni bir kimlik oluşturmak amacıyla eğitim-öğretim faaliyetlerine merkezi önem verilmiştir. Okullaşma oranının az olması ve örgün eğitimin dışındaki toplumsal kesimlere ulaşamaması gibi nedenlerle inkılapların halka benimsetilmesinde ve ortak bir kültürel miras inşa etmekte güçlükler yaşanmıştır. Bu durum sistemli bir yetişkin eğitime de ihtiyaç doğurmuş ve yurt çapında Halkevleri açılmıştır. Halkevleri 9 farklı faaliyet alanına bölünmüş ve dil, tarih, edebiyat, sanat, spor, tiyatro vb. alanlarla birer şube ilgilenmiştir. Çalışmada yaygın bir eğitim kurumu olarak kabul ettiğimiz 1932-1951 arasında faaliyet gösteren Halkevlerinin tarih eğitimi, tarih bilinci ve/veya ulusal kimlik inşasına dönük faaliyetleri incelenmiştir. Bu bağlamda tarih konferansları incelenmiştir. Yapılan incelemelerde Türklerin kökeni, Türk tarihinin büyüklüğü, Kurtuluş Savaşı, Atatürk ilke ve inkılapları gibi konularda birçok konferans verildiği görülmüştür. Bu konferanslarla tarih bilinci inşa edilmeye çalışılmıştır. Atatürk ilke ve inkılapların savunulması ve korunması gerekliliği üzerinden bir tür sorumluluk bilinci yüklenmek istenmiştir. Dönemin yeni tarih ve dil görüşleri ekseninde Türklüğün kökeni, dili ve tarihi gibi konularda ortak bir fikir birliğine ulaşmak ve uzak geçmiş anlatılarıyla Türklük üzerinden süreklilik algısı oluşturulmak istendiği sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca incelenen dönemin şartları içinde düşünüldüğünde formal eğitimin dışında kalmış yetişkinler için eğitim-öğretim faaliyetlerine merkezi bir önem verilmesi kimlik ile eğitimin doğrudan ilişkisini bir kez daha ortaya koymuştur. Bu bağlamda dönemin tarihsel anlayışının çeşitli konferanslar vasıtasıyla sistematik bir şekilde halka aktarılmış olması da tarih eğitimi açısından önemli bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: Halkevleri, yetişkin eğitimi, ulusal kimlik, tarih eğitimi, tarihi konferanslar

* Yrd. Doç. Dr. Giresun Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sosyal Bilgiler Eğitimi ABD, El-mek: tercan_y@hotmail.com

AN EXAMPLE OF THE HISTORY EDUCATION ACTIVITIES IN PEOPLE HOUSES: HISTORICAL CONFERENCES (1931-1952)

ABSTRACT

Education and training practices received attention from the government in the early Republican era so as to build a new national identity. Challenges arose in helping people adopt the reforms and in building a common cultural heritage because the schooling rates were low and it was hard to contact public circles who were not part of formal education. As a result, the need for a systematic adult education structure became obvious and People's Houses were established all around the country. People's Houses were divided into 9 different areas of operation and had one separate branch for areas such as language, history, literature, fine arts, sports, theatre etc. The current study explores People's Houses, which were considered to be formal educational institutions actively operating between 1932 and 1951, in relation to their activities in the area of history education, construction of historical consciousness and/or national identity. In this regard, conferences on history were analyzed. The analyses showed that several conferences were held regarding the origins of Turks, greatness of the Turkish history, National War of Independence, Atatürk's Principles and Reforms. These conferences attempted to build historical consciousness. They also aimed to develop a sense of responsibility in terms of the need to preserve and defend Atatürk's principles and reforms. Besides, within the framework of the language and history understanding of the time, it was aimed to reach a consensus as to the origins, language and history of Turks and to build a sense of continuity by means of distant past narratives on Turkishness. Furthermore, considering the conditions of the respective era, the fact that central importance was attached to the education of adults who were not part of formal education system has once again proved that identity and education are directly linked to each other. Within this context, infusion of the historical perspective of the time into people by means of a range of conferences has been considered an important practice for the teaching of history.

STRUCTURED ABSTRACT

Introduction

Various reforms were made to organize the new state in the early years of the Turkish Republic. Constructing a national identity, on the other hand, was given more emphasis as of 1930s so that all the reforms were built on stronger foundations. Education and training activities were attributed central position in the practices undertaken to construct a new identity. Schooling was of great significance country-wide, however, it was impossible to contact adults who were not part of formal education. Lower schooling rates together with the fact that citizens who were not of school age constituted a large part of the population brought about the need for an adult education system. The previously founded Turkish Hearth and Nation's Schools did not/could not really respond to this need. Indeed, Nation's Schools were founded after the Alphabet

Turkish Studies

International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 11/19 Fall 2016

Reform of 1928, which was considered to be one of the most effective reforms on the way to unite and modernize the society. This institution aimed to spread Kemalist reforms among the public did not probably yield the expected outcomes and the search for an alternative to them occurred as a result. As a result of this search, People's Houses were founded in order to meet the need for adult education.

Mass media and all the interest groups were all so limited in the early Republican era that People's Houses, founded as an instrument for political communication, assumed a great mission under the conditions of that time. Such that, People's Houses were regarded as an educational institution that would eliminate the concern of legitimacy of the new regime, ensure educating citizens in accordance with the government's demands and expectations. In accordance with their missions, People's Houses were divided into 9 different areas of operation and had one separate branch for areas such as language, history, literature, fine arts, sports, theatre etc. The branch that was attached more importance was the one on language, history and literature. Subjects of these three fields were addressed in harmony with each other particularly for the purposes of constructing a national identity. This branch held conferences regularly, engaged in publication activities and organized various contests. Drama branch usually organized theater performances and explained the Turkish History Thesis to the society by means of these performances. Pedagogical plays that dealt particularly with traditional values ensured identity transformation. History and Museum branch aimed to attract attention to cultural heritage. All kinds of trips, observations, conferences and publication activities were organized with the same purpose of building a sense of belonging among people to the land they live on. Other branches also engaged in similar activities.

Study Objectives

The current study attempted to describe the conferences on history that were part of the history education program of People's Houses, which were considered as formal educational institutions actively operating between 1932 and 1951. The study employed general survey model. Survey models are research methods that aim to describe a case from the past or present as it is (Karasar, 2009). Random sampling was used to discover the nature of the conferences on history at the selected People's Houses between 1932 and 1951 (Yıldırım and Şimşek, 2008); within this context, People's Houses of Adana, Balıkesir, Bursa, Isparta and Konya were chosen as the sample. Various exercises and/or instructions prepared by the Republican People's Party and postgraduate studies concerning the respective People's Houses were utilized to gather data. The current study bears importance in order to reveal which subjects were given more emphasis in the conferences on history organized by People's Houses as well as to constitute an introductory study in the area and pave the way for more comprehensive future studies. Such subjects as historical plays, activities organized by museums, annual celebrations and ceremonies, various historical trips and exhibitions which affected history education either directly or indirectly were not included in the study since they go beyond the limits of the current study.

Turkish Studies

Conclusion and Discussion

The study has concluded that People's Houses operated as popular educational institutions in the early years of the Republic. The number of People's Houses increased in city centers and districts and they even spread to villages by means of People's Rooms from their foundation in 1932 until they were closed in 1951. The main objective of People's Houses were to spread and reinforce Atatürk's principals and reforms, to educate the public in social and cultural areas, to promote a spirit of consciousness, unity, solidarity and cooperation among the citizens. All these purposes served, in return, to strengthen the legitimacy and continuation of the new regime and build compliance and loyalty to the new regime particularly among the citizens who were not of school age. In this regard, education practices were carried out all around the country in a highly systematic way. Public education varied in People's Houses and it was divided into nine branches. The Houses were one of the fundamental institutions for the cultural reforms in the early Republican era. They not only provided scientific evidence to Turkish Language Society and Turkish Historical Society by means of the studies they conducted in the area of language and history but also made it possible to share the resultant findings with the public.

The study focused on the history education practices of People's Houses in the first era (1932-1951) and investigated the conferences on history which were organized by these institutions. It was found out that these conferences focused particularly on the Turkish War of Independence as well as Atatürk's principles and reforms. In addition, it was also seen that origins, language and history of Turks based on the Sun-Language Theory and the Turkish History Thesis were given special emphasis and occasionally these supra-narratives were combined with that of a specific region. It is possible to say that all these narratives were meant to build a national historical consciousness based on the idea of a common past and also to develop a sense of responsibility in terms of the need to preserve and defend the principles and reforms. Besides, it was aimed to emphasize the continuity of the consciousness of Turkishness from distant past to today. Finally, attempts at enhancing people's knowledge on history by means of People's Houses' conferences on history for adults who were not part of formal education system has been considered an important practice for the teaching of history.

Keywords: People's Houses, adult education, national identity, history education, conferences on history

1. Giriş

Milli Mücadele sonrası Cumhuriyet'in kurucu kadrosu için en önemli sorun alanlarından birisini imparatorluk bakiyesi bir topluma sahip olmak oluştuyordu. Saltanat ve hilafet kurumuna sadakat ve itaat hisleri ile dolu olan bu toplumda zihniyet değişikliğine gitmek elzemdi. 1923-1925 devresinde milliyetçilik, laiklik ve halkçılık fikirleri oldukça ön plana çıkmıştı. Milliyetçilik yeni devletin dayandığı temel ideolojiyi yansıtmaktaydı. Laiklik ümmetçilikten ulusal anlayışa geçişin önemli bir aracıydı. Halkçılık ise egemenliğin saltanat ve/veya hilafet kaynaklı olmamasına salık veriyordu. Devrimlerin nihai hedefi ise toplumun aidiyet duyduğu geleneksel kimlik yapısının yerine rasyonel olanı koymak ve Cumhuriyet'i çağdaş koşullara uygun bir ulus-devlet haline getirmektir.

Turkish Studies

International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 11/ 19 Fall 2016

(Duman; 2013: 20; Karpas, 2008: 151-152). Yaratılmak istenen “yeni insan” tipi hayatın her alanında bilimsel ve akılcı düşüncenin, gelenekçiliğe ve dinsel anlayışlara karşıt görüşlerin bir taşıyıcısı olacaktı. Nitekim Cumhuriyet seçkinleri için temel amaç, laik, cumhuriyetçi ve çağdaş bir vatandaş yetiştirmektir.

1930’lardan itibaren Cumhuriyet modernleşmesi yeni bir aşamaya geçmekteydi (Karpas, 2008: 167). Özellikle 1930 yılında legal bir muhalefet hareketi olan Serbest Cumhuriyet Fırkası’na (SCF) gösterilen oldukça yüksek teveccüh ile illegal vaziyetteki Menemen olayı şimdiye kadar yapılan reformların sığ kaldığı ve kökleşmediği ve hepsinden önemlisi bu durumun tedricen ol(a)mayacağı düşüncesini ön plana çıkardı. Öyle ki Kurtuluş Savaşı’nda kazanılan zafer bile idareciler için tam bir meşruiyet aracı olmaktan uzak kalmaya başlamıştı. Yaygın bir halk desteğinden yoksun bulunduğu fikri Cumhuriyet’in kurucu kadrosunu yeni bir arayışa itti (Mardin, 1992; Şimşek, 2002; Çolak, 2007; Karpas, 2008). Halkı çağdaşlaştırmaya dönük yapılan devrimleri halka daha hızlı yaymak, geçmişten beri toplumsal yaşamı ve kültürü çepeçevre saran dinin yerine vatanseverlik duygusunu yerleştirmeye yarayacak bir programa, ideolojiye ihtiyaç olduğunda hem fikir oldular (Ahmad, 2010: 108-109). Böylece 1930 öncesindeki ulus-devleti şekillendirmeye yönelik yapılan değişimlerin yerini millî kimlik inşa çabaları aldı. Cumhuriyet’in kurucu kadroları tarafından yeni rejimin kimlik aktarımı konusundaki en temel meselelerinden biri olan “Osmanlı-İslam geçmişinden sıyrılma” ihtiyacını seküler anlayışın hakim olduğu millî kimlikle doldurmak karşılayacaktı (Aydın, 2006: 345; Çağaptay, 2009: 24; Yıldırım, 2014).

Yeni bir kimlik oluşturma aşamasında merkezi rol eğitim-öğretim faaliyetlerine verildi. Öyle ki yediden yetmişyediye tüm halkı belirli bir plan-program dahilinde eğitmek, yeni rejimin erdemlerini halka benimsetmek ve bir tür gelecek inşa etmek gerekmektedir. Yurt çapında okullaşmaya önem verildi ancak okul çağının dışında kalan yetişkinlere bir türlü ulaşılamıyordu. Okullaşma oranının az olması ve okul çağı dışındaki toplumsal kesimlerin oldukça fazla olması gibi nedenler sistemli bir yetişkin eğitime de ihtiyaç doğurdu. Daha önce kurulan Türk Ocağı (1912) ve Millet Mektepleri (1928) bu ihtiyacı tam olarak karşıla/ya/mıyordu. Zira Toplumun kaynaşması ve çağdaşlaşması için en etkili devrimlerden birisi olarak kabul edilen 1928 Harf inkılabı sonrası Millet Mektepleri (1928) açılmıştı. Kemalist devrimleri halka yaymak için açılan bu kurum beklenen etkiyi bir türlü yaratamış olacak ki yeni bir arayışa gidildi. Malum olduğu üzere 1912 yılından itibaren Türk Ocakları yurdun bir çok yerinde benzer şekillerde faaliyetlerini sürdürmekteydi. Ancak daha organize ve sistemli bir yapıya ihtiyaç duyulmaktaydı. Ayrıca Türk Ocakları’nın Türkçülük ideoloji yeni rejim için biraz aşırı gelmekteydi. Milliyetçilik fikrini Misak-ı Milli sınırları içine sokma düşüncesi yeni rejimi Halkçılık fikrine merkezi bir rol vermesi ile neticelendi.

Bu bağlamda Cumhuriyetin ilk yıllarında eğitim görmek ve çeşitli araştırmalar yurt dışına birçok araştırmacı ve/veya öğrenci gönderilmiştir. Bu araştırmacılardan Avrupa’nın çeşitli ülkelerindeki halk eğitimi kurumlarını incelemeleri istenmiştir. Çekoslovakya’da *Sokol*, İtalya’da *Depolavoro*, Almanya’da *Vetahousse*, Sovyetler Birliği’nde *Komsomol* gibi yetişkin eğitime dönük birçok kurum incelenmiş olup bunlar arasındaki en dikkat çekici kurum *Sokollar* olmuştur. Bu okulları inceleyen Vildan Aşır Savaşı Türkiye’de de benzer bir yapılanmaya ihtiyaç bulunduğu dair çeşitli konferanslar vermiştir. Zira Sokollar vasıtasıyla Çekler ile Slovaklar tek bir ulus haline getirildiği düşünülmektedir. Konferanslardan haberdar olan Atatürk kendisinden Halkevlerinin kurulması ile yapılan çalışmalara katılmasını istemiştir. Kurulan bir komite tarafından birçok toplantı yapılmış ve yeni kurulacak Halkevlerinin genel prensipleri ve ana tüzüğünü hazırlanmıştır (Çeçen, 2000: 81-82). Tüm bu çalışmalar sonucunda 19 Şubat 1932 tarihinde bir tür yaygın eğitim kurumu olarak Halkevleri kuruldu ve zamanla Türkiye’nin bir çok yerine yayıldı. İlk olarak 14 ilde açılan Halkevleri bir yıl sonrasında 55 sayısına ulaşmış ve 1950’li yıllara kadar bu sayı 478’e ulaşmıştır (Halkevlerinin Doğuşu, 1932; Çeçen, 2000; Şimşek, 2002).

Kitle iletişim araçlarının, her türlü baskı gruplarının oldukça sınırlı olduğu erken Cumhuriyet döneminin şartları içinde siyasal iletişimin bir ögesi olarak kurulan Halkevleri'ne oldukça büyük bir misyon yüklenmiştir. Öyle ki Halkevleri yeni rejimin meşruiyet kaygısını giderecek, devletin istediği tarzda bir vatandaş tipinin yetiştirilmesine imkan sağlayacak bir eğitim kurumu olarak görülmekteydi. Başka bir ifadeyle Halkevleri “devlet ile toplum arasındaki kopukluğu (ya da kutuplaşmayı) azaltmak amacıyla devletin öngördüğü doğrultuda ve çerçevede toplumu seferber etme” işlevini ifa edecekti (Şimşek, 2002: 11-12). Bu durumu dönemin Cumhuriyet Halk Fırkası Genel Sekreteri Recep Peker; Halkevlerinin bütün vatandaşlara açık olacağını ve Cumhuriyete yaraşır yurttaşlar yetiştireceğini söyleyerek vurgulamıştır. Benzer şekilde Mustafa Kemal Atatürk'ün Halkevlerinin açılmasıyla sosyal bir devrim yapıldığına dair sözü meselenin önemini gözler önüne sermektedir (Çeçen, 2000: 94; 99).

Halkevlerinin tüm yurttta yaptığı faaliyetlerin temel amacını Cumhuriyet devrimlerini halka yaymak olarak ifade edebiliriz. Böylece “muasır medeniyet seviyesine ulaşma” hedefine ulaşılmış olacaktır. CHP'nin kültür politikalarının yurt sathında yaygınlaştırılması ve halk tarafından içselleştirilmesine dönük kurgulanan Halkevlerinde yapılan tüm faaliyetler Kemalizm düşüncesi kapsamında değerlendirilebilir (Karadağ, 1998). Başka bir ifadeyle Halkevlerin kurulmasının temel amacı Cumhuriyetçilik, Ulusçuluk, Halkçılık, Devletçilik, Laiklik ve Devrimcilik sıfatlarını taşıyan vatandaşlar yetiştirmektir. Böylece muasır medeniyet seviyesini yakalayacak Kemalist ve örgütlü bir toplum inşa etmek istenmiştir (Şimşek, 2002: 63). Bir dönem Halkevleri başkanlığını yürütmüş Çeçen'e göreyse (2000: 104) Halkevlerinin kuruluş amaçları şöyle genellenebilir;

Uluslu bilinçli, birbirini anlayan, birbirine seven, ortak ideale bağlı bir halk kitlesi düzeyinde örgütlemek; kültür, ülkü, amaç ve düşünce birliğini güçlendirecek bir toplum olmayı sağlamak; ulusal birliği oluşturan, ulusal ruhu biçimlendiren ve güçlendiren kültür öğelerini ortaya çıkarıp geliştirmek; köylü ile kentli, köylü ile aydın zümreler arasındaki ilişkileri düzenleyerek geliştirecek köycülük çalışmalarının yürütülmesi; Cumhuriyet Halk Partisi'nin ana ilkelerini ve bunların ülke düzeyinde nasıl uygulandığını anlatmak için kullanılan merkez biçimine dönüştürülmesinin sağlanması. Kısa zamanda toplumsal ve kültürel kalkınma sağlanarak, Türk toplumunun devletin çağdaşlaşma savaşına katkılarının sağlanması.

Halkevleri yeni insan yetiştirme düzeninin başat bir merkezi olarak görülmekteydi. Halkevleri kendisine yüklenen misyonlar çerçevesinde 9 farklı faaliyet alanına bölünmüş ve her alana dair iş ve işlemlere birer şube etrafında toplanmıştır. Halkevlerinin toplumun her kesimine ve çeşitli ilgi alanlarına hitap etmek için birçok faaliyet alanı bulunuyordu ve bunlar 9 farklı şube çerçevesinde yapılıyordu (CHP, 1932; 1940a; 1940b):

1. Dil Tarih Edebiyat Şubesi (Dil ve Edebiyat Şubesi)
2. Ar Şubesi (Güzel Sanatlar Şubesi)
3. Gösterit Şubesi (Temsil Şubesi)
4. Spor Şubesi
5. Sosyal Yardım Şubesi
6. Halk Dershaneleri ve Kurslar Şubesi
7. Kitapsaray ve Yayın Şubesi
8. Köycülük Şubesi
9. Müze ve Sergi Şubesi (Tarih ve Müze Şubesi)

Turkish Studies

International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 11/ 19 Fall 2016

En önem verilen çalışma kolu dil, tarih ve edebiyat şubesi idi. Özellikle milli kimlik inşası için dil, tarih ve edebiyat konuları bir bütünlük içinde ele alınıyordu. Bu şube çeşitli konferanslar düzenliyor, yayın faaliyetlerinde bulunuyor ve hatta çeşitli yarışmalar düzenliyordu. Temsil şubesi genel olarak tiyatro gösterileri düzenliyor ve bu gösteriler vasıtasıyla halka Türk Tarih Tezi anlatılıyordu. Özellikle geleneksel değerleri işleyen pedagojik piyesler vasıtasıyla kimlik aktarımı yapılıyordu. Tarih ve müze şubesi ise kültürel mirasa dikkat çekmeyi amaçlıyordu. Her türlü gezi gözlem, konferans ve yayın faaliyetleriyle üzerinde yaşanan topraklara aidiyet hissini güçlendirmeye dönük çalışmalar yapıyordu. Güzel sanatlar şubesi; halkın güzel sanatlara ilgisini sağlamak amacıyla düzenli olarak faaliyetlerde bulunuyordu. Spor şubesi, beden eğitimine ağırlık veriyor ve yurt çapında geziler, konferanslar, yarışmalar düzenliyordu. Ayrıca ulusal spor bayramları düzenleyerek halkın spor ve jimnastiğe ilişkin ilgisini arttırmaya çalışıyorlardı. Sosyal yardım şubesi, Kitapsaray ve yayın şubesi, halk dersaneleri ve kurslar şubesi, Köycülük şubesi de benzer şekilde faaliyetlerde bulunuyorlardı (Çeçen, 2000; Gümüşoğlu, 2005; Duman, 2013).

2. Çalışmanın Amacı, Yöntemi ve Önemi

Çalışmada yaygın bir eğitim kurumu olarak kabul ettiğimiz 1932-1951 arasındaki Halkevlerinin tarih eğitimi kapsamında yer alan tarih konferanslarını betimlemek amaçlanmıştır. Çalışmada genel tarama modeli kullanılmıştır. Tarama modelleri, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır (Karasar, 2009). Analize konu olan Halkevleri'nde 1932-1951 arasındaki ne gibi tarih konferanslarının verildiğini göz önüne sermek için seçkisiz örneklem kullanılmış (Yıldırım ve Şimşek, 2008) ve bu bağlamda Adana, Balıkesir, Bursa, Isparta ve Konya Halkevleri örneklem olarak seçilmiştir. Veri toplamak için Cumhuriyet Halk Partisi tarafından hazırlanan çeşitli öğrenek ve/veya talimatnameler ile bahsi geçen Halkevleri üzerine yapılan lisansüstü tezlerden yararlanılmıştır. Çalışmanın, Halkevleri tarafından düzenlenen tarih konulu konferanslarda hangi konuların ağırlık taşıdığının görülmesi ve bu konuda yapılacak daha kapsamlı çalışmalar için bir giriş niteliği taşıması açısından önemli bulunmuştur. Tarihi piyesler, müzelerin yaptığı faaliyetler, yıldönümü kutlamaları ve törenler, çeşitli tarih sergileri ve geziler gibi tarih öğretimini doğrudan veya dolaylı olarak ilgilendiren konular çalışmanın boyutunu aşacağından kapsam dışında tutulmuştur.

3. Halkevlerinin Tarih Eğitime Yönelik Faaliyetleri: Tarihî Konferanslar

Halkevlerinde düzenlenen tarihi konferanslar, tarihi mekanlara ve çeşitli müzelere yapılan geziler, müzelerin çeşitli faaliyetleri, tarihi konulu sergiler ile tarihi konulardan bahseden piyesler tarih eğitimi kapsamında değerlendirilebilir. Cumhuriyet Halk Partisi 1932, 1938 ve 1940 tarihli çeşitli talimatname ve öğreneklerle yurt çapında açılan Halkevleri'nin amaçları, faaliyet kolları, örgütlenme biçimleri gibi birçok konuda düzenleme yapmıştır. Bu hükümler doğrultusunda Dil, Tarih ve Edebiyat kollarının görevi halkın bilgi düzeyini artırmak; parti ilkelerinin kökleşmesini sağlamak; vazife bilinci kazandırmak amacıyla milli kimliğin kurucu unsurları olarak kabul edilebilecek dil, edebiyat ve tarih gibi alanlarda çalışmalar yapmak olarak belirlenmiştir. Özellikle belirli gün ve hafta etkinlikleriyle ilgili anma törenleri düzenlemek; oldukça geniş bir yelpazede konuşmalar yaptırmak; konferanslar verdirmek ve tüm bunların yanında çeşitli yarışmalar düzenlemek gibi faaliyetler ile devrimleri halka yaymayı ve Atatürk İlkeleri doğrultusunda dil ve tarih çalışmaları üzerinden yurttaşlık sevgisi aşılama amaç edinmiştir (CHP, 1932; 1938; 1940a; 1940b; Çeçen, 2000: 124).

Halkevlerinde 1932-1951 arasında verilen tarih ile ilgili konferanslar genel olarak *dil, tarih edebiyat şubeleri* ile *tarih, müze ve sergi şubeleri* aracılığıyla yapılmaktadır. Bu konferanslar için genellikle önemli günler ve haftalar ve milli bayram kutlamaları tercih edilmektedir. Ayrıca bizzat Halkevleri tarafından belli aralıklarla her tür konuda konferanslar verilmektedir. Tarihi konularda verilen konferansların içeriğini özellikle Kurtuluş Savaşı ile İnkılap Tarihi oluşturmaktadır. Ayrıca

bu tür konularla yörenin milli mücadele sırasındaki faaliyetleri arasında doğrudan ilişki kurularak yerel tarihe de önem verilmektedir. Yaşanan topraklara aidiyet duyulması açısından yörenin önemli şahsiyetleri tanıtılmaktadır. Bunların yanında yörede bulunan tarihi eserlere farkındalık sağlamak amacıyla geziler ve sergiler düzenlenmektedir. İlgi çekici olan konularda ise yayınlar yapılmaktadır. Tarihi konferanslarda da Türk Tarih Tezi'nin etkisi hissedilmekte ve uzak geçmişle ilgili konulara da ağırlık verilmektedir. Burada Türkiye genelindeki yüzlerce Halkevi'nde aynı minvalde devam eden tarihçilik ve/veya tarih eğitimi faaliyetlerine örnek olması bakımından öne çıkan Halkevleri'nin düzenlendiği tarihi konferanslara değinilmiştir. Bu faaliyetlerin tüm Halkevlerine genellenebilir bir durum olduğu ifade edilebilir.

3.1. Adana Halkevi

Adana halkevi, 24 Şubat 1933 tarihinde açılmıştır. Bu halkevinde milli kültür ve tarih alanında birçok çalışma yapılmış, önemli günler kutlanmış, Türk büyükleri anılmış, ulusal bağımsızlığın önemi anlatmak için çeşitli konuşmalar yapılmış, konferanslar düzenlenmiş ve dergiler, broşürler, kitaplar gibi birçok yayın faaliyetine girilmiştir. Açıldığından 1950'li yıllara kadar birçok konuda konferanslar verilmiş olup İnkılap Tarihi, Türk Tarihi, Kurtuluş Savaşı, Türk büyüklerin hayatı, Adana'nın Kurtuluş Savaşı sırasındaki durumu vb. konuları kapsamıştır. Bu konferanslardan bazıları şunlardır (Kurtkapan, 2009; 23- 26; 51-62; 71-78):

Tablo 1. Adana Halkevi'nde Verilen Tarihi Konferansların Bazıları

-18 Mart Çanakkale Zaferi	- Haçlılara Karşı Koyan Büyük Türk Komutan
-İkinci İnönü Zaferi	-Lozan Günü
-Mimar Sinan'ın Hayatı ve Eserleri	-Birinci İnönü Zaferi
-Karacaoğlan'ın Hayatı	-Namık Kemal'in Hayatı ve Eserleri
-Ziya Paşa Hayatı ve Eserleri	- Harp Ekonomisi ve Tarih
-29 Ekim Cumhuriyet Bayramı 12.Yılı	-Bugünkü Dünya Ahvali Karşısında Türk Durumu
-5 Ocak Adana'nın Kurtuluşu	- Cumhuriyet Bayramının Önemi
-Atatürk'ün Hayatı ve Vecizeleri	- Cumhuriyet ve Halk İdaresi
-Montrö Zaferi	-Türkçülük
- 30 Ağustos Zafer Bayramı	-Adana'nın Tarihi
-23 Nisan Bayramı	- Türk Gençliği Nasıl Yetiştirilmelidir?
- Çanakkale Zaferi'nin Yıldönümü	- Türk Milletinin Kudret Kaynakları
- Vatan ve Gençlik	- İkinci Dünya Savaşı'nı Hazırlayan Sebepler
- Gençlik ve Türk Felsefesi	- Harp ve Sulh Meselesi Arasında Çukurova
-15 Mart Atatürk'ün Adana'ya İlk Geliş Günü	- Ahilik ve Eski Esnaf Teşkilatı
- İnkılâp ve İnkılâba İman	- Vazife Ahlakı
- Türk Tarihinin Anahtarı	- Eti Türkleri
	- Güneş Dil Teorisi

Adana Halkevi için dikkat çekici bir husus da 1933 yılından itibaren şehrin muhtelif yerlerindeki kahvehanelerde yurt konuşmaları tertip etmiş olmalarıdır. Halkevi salonlarında verilen konferanslar ve düzenlenen ulusal gecelere bir türlü katıl(a)mayanlar, genel olarak kültür seviyesi

düşük olan kesimlere de ulaşmak ve onlara Kemalist değerleri aşlamak için kahvelerde de siyasi, sosyal, sağlık, ekonomi, tarihi vb. konuşmalar yapılmıştır. Bu konuşmalar için 20 ilkokul öğretmeni görevlendirilmiştir. Öğretmenlerden istenen dün ile bugünü karşılaştırmak ve Atatürk ilke ve inkılaplarının gerekliliğini vurgulamaktır. Konuşulan tarihi, sosyal ve siyasi konulardan bazıları şöyledir (Kurtkapan, 2009: 76-77):

Tablo 2. Adana Halkevi'n Kahvehanelerde Düzenlediği Konuşmaların Bazıları

-Bayrağa Saygı	-İstiklal Savaşı ve Lozan'da Kazandıklarımız.
-Cenupta (Kuzeyde) Türk Birliği ve Eti Türkleri	-Cumhuriyetin Getirdiği İnkılâplar, Kanunlar, Dil, Kıyafet, Harf ve Tarih İnkılâpları.
- Cumhuriyet Bayramının Candan Kutlanması	-Yeni Türkün Karakteri: Altı Okun İzahı
-Türk Tarihinin Derinlikleri	-Halkın Ödevleri: Askerlik, Vergi, Hayırlı Kurumlara Yardım
-Eski ve Yeni İdarenin Karşılaştırılması	

3.2. Balıkesir Halkevi

Tarih konferanslarına en güzel örneklerden birisi Balıkesir Halkevi'nin faaliyetleridir. 1933 yılından itibaren başlamak üzere bu halkevinde yakın çevreye tarihi geziler düzenlenmiş, Kuvayı Milliye tarihi ve Balıkesir'in milli mücadeledeki yeri üzerine birçok çalışma yapılmıştır. Bu tür faaliyetleri daha düzenli şekilde yapmak için Tarihi Vesikaları Derleme Teşkilatı dahi kurulmuştur. Ulusal tarihi ilgilendiren şahsiyetler ile her türlü belge ve bilgiler toplanmış; Milli mücadele ile ilgili hatıralar derlenmiştir. Bu tür çalışmaların önemli olayların yıl dönümleri, Türk büyüklerini anma günleri ve ulusal bayramlar geniş bir kitleye hitap etmek için fırsat olarak görülmüş ve bu vesileyle birçok toplantı düzenlenmiştir. Yine bu günlerde tarihi konularda birçok konferans verilmiştir. Belirli gün ve haftalar dışındaki konferanslar ise bizzat Halkevi tarafından aylık genel program halinde sunulmuştur. Zaman zaman konferans konusu ile ilgili geceler düzenlenmiş, bu tür ciddi konularda halkın sıkılacağı düşünülerek geceye müsamere, temsil, sinema ve müzik gibi ilgi çekici etkinlikler konulmuştur. Fikir vermesi bakımından Balıkesir Halkevi'nde 1933-1951 arasında verilen tarihi konferansların bir kısmı şöyle listelenebilir (Tekdurmaz, 2004; Ahcı, 2007: 134, 139, 140-143):

Tablo 3. Balıkesir Halkevi'nde Verilen Tarihi Konferansların Bazıları

- Meşrutiyet ve Lozan Sulhu - Büyük Millet Meclisi ve Milli Hâkimiyet - İstiklal Harbi - Müdâfa-i Hukuk - Halk Fırkası - Çanakkale Harbinin Siyasi ve Tarihi Ehemmiyeti - Mondros Mütarekesinden Büyük Millet Meclisin Açılışına Kadar Olan Tarihi Safha - Birinci İnönü Muzafferiyeti - İkinci İnönü Muzafferiyeti - Milli Mücadele Tarihi - 18 Mart Boğaz Harbi - Osmanlı İmparatorluğu ve Muasır Avrupa - İnkılap ve İstiklal	- Lozan Muahedesi'nin 17. Yıldönümü - Milli Mücadelede Akbaş Hadisesi ve Hamdi Bey - 19 Mayıs ve Tarihi Önemi - Uygur Medeniyeti - Tarihte Nakil Vasıtaları - Musiki ve Tarih - Türk İnkılabının Ana Hatları - Balıkesir'de Kuvayı Milliye Nasıl Kuruldu? - Köprülüler Devri ve Ülkeye Yaptığı Hizmetler vb. - 6 Eylül ve Büyük Zafer - Milli Mücadele Tarihinde Balıkesir Vilayeti - Balıkesir İşgaline Ait Hatıralar
--	---

3.3. Bursa Halkevi

Bursa Halkevi'nin Dil, Edebiyat Kolu on beş günde bir on farklı yerde konferans düzenliyordu. Bu konferanslardan tarih ile ilgili olanların çoğunluğunu Kurtuluş Savaşı ve İnkılap Tarihi konuları oluşturuyordu. Birçok konuda konferans verilmesine rağmen özellikle tarihi konferanslara ayrı bir önem veriliyordu. Öyle ki bu konferanslar Köycülük Şubesi ile işbirliği yapılarak zaman zaman köylerde bile veriliyordu. Bazen de hoparlör kullanılarak geniş bir çevreye ulaşılmaya çalışılıyordu. Bursa Halkevi'nde diğer Halkevlerine benzer şekilde Türk büyüklerini anma geceleri düzenleniyordu. Burada Türk büyükleri yaptıkları hizmetler ve fedakârlıklar üzerinden idealize edilerek dinleyici kitlesine bir tür vazife bilinci aşılanmak ve milli birlik ve beraberlik duygusu güçlendirilmek isteniyordu. Bu kol tarafından 1942 yılına kadar 585 konferans düzenlenmiş, daha sonraki dönemde de bu konferanslar artarak devam etmiştir (Aslan, 2007). Konferanslar verilirken 1936 yılında tarihçi Enver Ziya Karal getirilerek *Avrupa'da Türk İnkılâbının Nasıl Görüyor? Başka Bir Tabirle Avrupa Türk İnkılâbı Hakkında Ne Düşünüyor?* adlı bir konferans vermiştir. 1940 yılında da İsmail Hakkı Baltacıoğlu ve İsmail Hami Danişment gibi ünlü simalar tarafından benzer konferanslar verilmiştir. Görüldüğü üzere Bursa Halkevi insanların tarih bilgisini artırmaya dönük birçok çalışma yapmıştır. Özellikle konferanslar bu halkevinin dikkat çekici faaliyetleri arasında olmuş ve 1950'li yıllara kadar birçok konferans düzenlemiştir (Akkuş, 2004). Bunlardan bir kısmını şöyle listeleyebiliriz:

Tablo 4. Bursa Halkevi'nde Verilen Tarihi Konferansların Bazıları

Turkish Studies

International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 11/ 19 Fall 2016

-Atatürk	-Türk Musiki Tarihi
-İstiklal Muharebeleri	-Mimar Sinan
-Çanakkale Savaşı	-Barbaros Hayreddin
-Antakya'nın Kurtuluşu	-Etiler ve Eti Sanatı
-23 Nisan Ulusal Egemenlik Bayramı	-Altı Ok
-Kemalizm	-Hatay
-İkinci İnönü Savaşı	-Lozan Antlaşması'nın Yıldönümü
-Bursa ve İznik Tarihi	-30 Ağustos Zafer Bayramı
-Sakarya Savaşı	-11 Eylül Bursa'nın Kurtuluş Günü
-Büyük Taarruz	- Bursa'nın Kurtuluşu
-Cumhuriyet'in İlanı	-10 Kasım Atatürk'ün Ölümünün İkinci Yıldönümü

3.4. Isparta Halkevi

Isparta Halkevi'nde 10 Kasım Atatürk'ü Anma Günü, 29 Ekim Cumhuriyet Bayramı, İnönü Zaferlerinin Yıldönümü, 23 Nisan Milli Egemenlik ve Çocuk Bayramı, 15 Mayıs Hava Şehitlerini Anma Günü, 19 Mayıs Gençlik ve Spor Bayramı, Lozan Barış Antlaşması'nın Yıldönümü, 30 Ağustos Zafer Bayramı, 26 Eylül Dil Bayramı münasebetiyle düzenli olarak törenler düzenlemiş, bu törenlerde hatipler tarafından, günün anlam ve önemine uygun konuşmalar yapılmış, konferanslar verilmiş ve *Namık Kemal*, *Ziya Gökalp*, *Abdülhak Hamit*, *Mehmet Emin Yurdakul*, *Mehmet Akif*, *Mimar Sinan* gibi önemli şahsiyetler anılmıştır. Türk dili ve tarihi, sağlık, eğitim, ekonomi, ziraat, ahlak vb. konularda birçok konferans düzenlenmiş olup tarih alanında verilen konferansların bazıları şunlardır (Kaş, 2007: 33-35; Turan, 2004):

Tablo 5. Isparta Halkevi'nde Verilen Tarihi Konferansların Bazıları

-Türklerin Menşei ve Akınlar	-Hatay'ın Tarih ve Coğrafyası
-Mete Konferansı	-Cumhuriyet
-Kubilay Günü ve İnkılâbımız	-Ebedi Şefimiz Atatürk'ün Ölümü
	-Namık Kemal

3.5. Sinop Halkevi

Sinop Halkevi'nde *CHP Halkevleri Çalışması Talimatnamesi* (1940a) ile belirlenen “milli ve yerel tarihle ilgili uzmanlar ve bilim adamları tarafından ortaya konulan bilimsel gerçekleri tamim mahiyetindeki yazılarla tercümelerle veya konferanslarla geniş halk kitlelerine yaymak” görevi tam manasıyla yerine getirilmiş görünmektedir. Bahsi geçen mevzuat hükümlerinde bu halkevinde Türk milli tarih bilgisini yaymak ve Sinoplulara anlatmak için Türk tarihinin ana hatları ve inkılâplar üzerine pek çok konferans verilmiş, ulusal tarih ile “Sinop Tarihi” çalışmaları birleştirilerek halk üzerindeki etki gücü artırılmak istenmiştir. Halkevinde verilen tarihi konferanslar ile “Türk Tarih Tezi kapsamında ortaya koyulan bilimsel bulgular ile Atatürk ilkeleri ve inkılâpları, Türk inkılâbının merhaleleri, Cumhuriyet dönemindeki kazanımlar” geniş halk kitlelerine anlatılmak ve

benimsetilmek istenmiştir. Şubenin tarihle ilgili verdiği konferansların konu başlıkları bu şekildedir (Yaşar, 2008: 108-113; 117-120):

Tablo 6. Sinop Halkevi Verilen Tarihi Konferansların Bazıları

-Türk Tarihinin Ana Hatları -Türkçenin Tarihi -Sinop Tarihi -Medeniyetler Tarihi -Türk Tarihine Toplu Bir Bakış -Türk Tarihinin Ana Hatları -19 Mayıs Gazi'nin Anadolu'ya Geçışı -Dilimizin Tekâmülü ve Tarihçesi -Cumhuriyet Ve Türk İnkılâbı -Öz Yurt ve Türk Tarihi -İstiklal Harbi ve 23 Nisan -İstiklal -İnkılâp -19 Mayıs ve Atatürk -Tarihten Birer Yaprak Halinde Geçmiş Medeniyetlere Dair -Soyadlarının Tarihte ve Cemiyet Hayatında Yeri ve Tarihçesi -Balkan Harbi -Lozan Antlaşması -Türk -İsmet İnönü'nün Hayatı ve Kahramanlıkları -Atatürk'ün Hayatı, Memleket ve Millet İçin Yaptığı -Büyük Hizmetler ve Kahramanlıklar	- Halkevi ve Türk İnkılâbı, Halk Fırkası Programı, Cumhuriyet ve Türk İnkılâbı, Medeni Terbiye, İhtimai Terbiye - Mimar Sinan - Türk Tarihine Toplu Bir Bakış - Dilimizin Tarihçesi ve Tekâmül - Türk Tarihinin Ana Hatları - Öz Yurt ve Türk Tarihi, Hun Tarihi ve Mete Han - Anadolu İstiklal Hareketi - 30 Ağustos Zafer Bayramı - Gazi'nin Anadolu'ya Geçışı, Toplanma ve Toplu Yaşama Yolları - İstiklal Hareketi - Koca Mimar Sinan, Hayatı ve Eserleri - Edip Ömer Seyfettin, Hayatı ve Eserleri - 19 Mayıs ve Atatürk - Ziya Gökalp - Kapitülasyonların Tarihi - 30 Ağustos - Türk Tiyatrosu Tarihi ve Tiyatro Muharrirleri - Namık Kemal'in Hayatı ve Eserleri
---	--

3.6. Konya Halkevi

Konya Halkevi'nin özellikle Dil, Edebiyat, Tarih Şubesi hitap ettiği kitlenin bilgisini artırmak, CHP prensiplerinin kökleşmesine, yurt sevgisinin, yurttaşlık vazifeleri duygusunun yükselmesine yarayacak konularda birçok konferans düzenlenmiştir. Milli Mücadeleye dönük anma günlerinde ve Türk büyükleriyle ilgili konulara ağırlık verilmiştir. Bu konferansların birçoğunu yerel aydın ve öğretmenler vermiş zaman zaman tanınmış ilim adamları ve uzmanlar da davet edilmiştir. Bu konferansların bir kısmı şöyle listelenebilir (Kaynar, 2007):

Turkish Studies

International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 11/ 19 Fall 2016

Tablo 7. Konya Halkevi'nde Verilen Tarihi Konferansların Bazıları

- Mimar Sinan'ın Hayatı ve Eserleri - 23 Nisan 1920 Gününün Yüksek Kıymeti - Selçuk Veziri Sahip Ata'nın Hayatı ve Anadolu'da Bıraktığı Nefis Eserler - Harsî Tetkikler Milliyet Duygularını Nasıl Canlandırır - Ankara'da Açılan Türk Tarihi Kongresi - Büyük İnkılâbımızdan Evvel Avrupa Bizi Nasıl Tanıyordu? - İnkılap Karsısında Halk Zümreleri	- Osmanlı Tahtını İsgal Eden Deliller - Çanakkale Zaferi ve Gazinin Bu Zaferdeki Yeri - Süleyman Paşa Hayatı ve Kitapları - Anadolu'da Türk Sanat Eserleri - Dumlupınar Zaferi ve İzmir'in İstidadı, - Tarihte ve Türk İnkılabında Kadının Mevkii - Konya Tarihi - Konya'da Alâaddin Camii ve Türbede Metfun Selçuk Hükümdarları
--	---

Görüldüğü gibi incelediğimiz tüm yurttaki Halkevleri'e benzer çalışmalar yapan *Adana, Balıkesir, Bursa, Isparta, Konya ve Sinop Halkevleri*'nde tarih eğitimine yönelik faaliyetler içinde tarihi konferanslar önemli bir yer tutmaktadır. Benzer şekilde *Amasya* (Boğazlıyan, 2011), *Siirt* (Kümür, 2014), *Niğde* (Sürme, 2009; Ceylan, 2011), *Mardin* (Dilek, 2013), *Kütahya* (Şahin, 2010), *İzmit* (Kaya, 2008), *İzmir* (Civci, 2013), *Gümüşhane* (Fıçıcı, 2013), *Elazığ* (Ergen, 2007), *Bitlis* (Gündoğdu, 2013), *Burdur* (Kayacan, 2012), *Bolu* (Polat, 2010), *Diyarbakır* (Kardaş, 2007; Özer, 2010), *Erzurum ve Kars* (Tekin, 2012), *Antalya, Hatay, Mersin* (Titiz, 2012; Kapusuzoğlu, 2013), *Ordu Halkevleri*'nde de (Topçuoğlu, 2004) tarih eğitim faaliyetlerine önem verilmiştir. Özellikle okul çağının dışında kalmış kitleyi hedef alan bu tür konferanslarla halka milli tarih bilinci kazandırılmak istenmiştir. Kurtuluş Savaşı, İnkılap tarihi konuları ile Atatürk'ün hayatı ve liderliği üzerinden yeni rejimin meşruiyeti sağlanmaya çalışılmıştır. Yaşanan bölge ile milli mücadele arasında doğrudan ilişki kurulmuş, bu mücadelede ortaya konan her türlü fedakârlığa özellikle dikkat çekilmiş; bunun için sözlü tarih çalışmaları dahi yapılmıştır. Tüm bunların yanında uzak geçmişlerden bahseden konferanslar da verilmiş ve bunlarda Türk Tarih Tezi anlayışının etkisi görülmüştür. Yaşanan bölgenin Türklüğünü kanıtlamak için birçok arkeolojik, etnografik çalışmalar yapılmış, mikro tarihçiliğe çok güzel örnekler verilmiştir. Bu tür konferansların Halkevleri bölgelerindeki müze faaliyetleri, açılan tarihi sergiler, sahnelenen tarihi ve pedagojik piyesler, gösterilen filmler, çeşitli radyo programları ve tören programları desteklediği düşünüldüğünde ortaya muazzam bir etkinin çıktığı söylenebilir. Bu tür çalışmaların Cumhuriyet Halk Partisi merkezli talimatname, öğrenek vs. ile standart bir çerçeveye alınmış olması Halkevleri'nin yöresinde yaptığı çalışmaların yerele yası ulusal bir anlatıya dönüşmüştür. Böylece Kemalist büyük anlatıyı halka yaymak için büyük bir fırsat sunmuştur.

4. SONUÇ

Cumhuriyet'in ilk dönemlerinde yetişkin eğitime doğan ihtiyaç doğrultusunda açılan Halkevleri yaygın eğitim kurumu olarak varlık göstermiştir. Halkevleri kurulduğu 1932 yılından kapandığı 1951 yılına kadar il merkezlerinde ve ilçelerde hızla çoğalmış hatta Halkodaları vasıtasıyla köylere kadar ulaşmıştır. Halkevlerinin temel amacı Atatürk ilke ve inkılâplarını yaymak, kökleştirmek, halkı toplumsal ve kültürel alanlarda yetiştirmek, halkta ulusal bir bilinç, birlik, beraberlik ve dayanışma ruhu oluşturmaktır. Tüm bu amaçlarla ulaşılacak istenen son nokta yeni rejim için meşruiyet-devamlılık eksenini sağlamlaştırmak, özellikle okul çağı dışındaki vatandaşların itaat ve sadakat hislerini yeni rejime yönlendirmektir. Bu bağlamda oldukça sistematik bir şekilde

yurt çapında eğitim faaliyetlerine girilmiştir. Halkevlerinde halk eğitimi çeşitlilik göstermiş dokuz koldan yürütülmüştür. Halkevleri, erken Cumhuriyet dönemindeki “kültür devrimi”nin ana taşıyıcı kurumlarından birisi olmuştur. Özellikle dil ve tarih alanında yaptırdığı çalışmalarla Türk Dil Kurumu ve Türk Tarih Kurumu’na bilimsel destek sağlamış hem de ortaya çıkan bilgilerin topluma yayılmasına imkân sunmuştur.

Çalışmada birinci dönem (1932-1951) Halkevleri’ndeki tarih eğitim faaliyetlerine odaklanılmış olup bu faaliyetler arasında yer alan tarihi konferanslar incelenmiştir. Bu konferanslarda Kurtuluş savaşı ve Atatürk ilke ve inkılap tarihi konularına ağırlık verildiği görülmüştür. Bunların yanında Güneş Dil Teorisi ve Türk Tarih Tezi anlayışlarının hâkim olduğu Türklüğün kökeni, dili ve tarihi gibi konulara da önem verilmiş, zaman zaman yörenin tarihi bu tür üst anlatılarla birleştirilmiştir. Tüm bu anlatılarla ortak bir geçmişe sahip olunduğu düşüncesi çerçevesinde ulusal bir tarih bilinci inşa edilmeye çalışıldığı, ilke ve inkılapların savunulması ve korunması gerekliliği üzerinden bir tür sorumluluk bilinci yüklenmek istendiği söylenebilir. Ayrıca uzak geçmişten günümüze kadar Türklük bilincinin süreklilik arz ettiği vurgulanmak istenmiştir. Son olarak Halkevleri’nde tarihi konferanslar vasıtasıyla örgün eğitimin dışında kalmış yetişkinlere yönelik düzenlenen tarihi konferanslar vasıtasıyla halkın tarih bilgisinin artırılmaya çalışılması tarih eğitimi açısından önemli bulunmuştur.

KAYNAKÇA

- Ahıcı, A. (2007). *Balıkesir Halkevi’nin Türk Modernleşmesi Yönündeki Faaliyetleri (1933-1951)*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kütahya.
- Ahmad, F. (2010). *Bir Kimlik Peşinde Türkiye*. İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul.
- Akkuş, M. (2004). *Bursa Halkevi ve Uludağ Dergisi*. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Enstitüsü, İzmir.
- Aslan, N. (2007). *Bursa Halkevi Uludağ Dergisi ve Türk Devrimi*. İstanbul Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Enstitüsü, İstanbul.
- Aydın, S. (2006). Cumhuriyet’in İdeolojik Şekillenmesinde Antropolojinin Rolü: Irkçı Paradigmanın Yükselişi. *Modern Türkiye’de Siyasi Düşünce: Kemalizm*. A. İnel (Ed.). İletişim Yayınları, İstanbul.
- Boğazlıyan, B. (2011). *Bir Halk Eğitim Kurumu Olarak Amasya Halkevi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Ceylan, H. (2011). *Niğde Halkevi ve Akpınar Dergisi’nin Halk Bilimi Açısından Değerlendirilmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Niğde.
- Civci, S. (2013). *Halkevleri ve İzmir Halkevi’nin Faaliyetleri (1932-1951)*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.
- CHP (1932). *Cumhuriyet Halk Fırkası Halkevleri Talimatnamesi*. Hâkimiyet-i Milliye Matbaası, Ankara.
- CHP (1938). *Halkevleri Öğreneği*. Recep Ulusuoğlu Basımevi, Ankara.
- CHP (1940a). *Halkevleri Çalışma Talimatnamesi*. Zerbamat Basımevi, Ankara.
- CHP (1940b). *Halkevleri İdare ve Teşkilat Talimatnamesi*. Zerbamat Matbaası, Ankara.

- Çağatay, S. (2009). *Türkiye'de İslam, Laiklik ve Milliyetçilik*. İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul.
- Çeçen, A. (2000). *Atatürk'ün Kültür Kurumu Halkevleri*. İstanbul: Cumhuriyet Kitapları.
- Çolak, Y. (2007). Türk devrimi, devlet ve kültür. *Muhafazakar Düşünce*, 12, 11-28.
- Dilek, H. (2013). *Mardin Halkevi ve Faaliyetleri*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Enstitüsü, İstanbul.
- Duman, S. (2013). *Modern Türkiye'nin İnşasında Halkevleri ve Sivas Halkevi Örneği*. Ankara: Berikan Yayınevi.
- Ergen, S. (2007). *Türkiye 'de Halkevleri ve Elazığ Örneği*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ.
- Fıçıcı, N. (2013). *Gümüşhane Halkevleri*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Atatürk Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Enstitüsü, Erzurum.
- Gümüşoğlu, F. (2005). *Ülkü Dergisi ve Kemalist Toplum*. İstanbul: Toplumsal Yayınları
- Gündoğdu, Ş. (2013). *Bitlis ve Bitlis Halkevi (1943-1951)*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Van.
- Kapusuzoğlu, Y. B. (2013). *Antalya Halkevi ve Faaliyetleri (1932-1951)*.Yüksek Lisans Tezi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Karadağ, N. (1998). *Halkevleri Tiyatro Çalışmaları 1932-1951*. Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara.
- Karasar, N. (2009). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.
- Kardaş, C. (2007). *Diyarbakır Halkevi ve Karacadağ Dergisinin Halkbilim Açısından Değerlendirilmesi (1932-1951)*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kayseri.
- Karpat, K. (2008). *Türk Demokrasi Tarihi*. İmge, İstanbul.
- Kaş, H. (2007). *Isparta Halkevi Çalışmaları ve Ün Dergisi (1934-1950)*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Enstitüsü, Ankara.
- Kaya, B. (2008). *Bir Halk Eğitim Kurumu Olarak İzmit Halkevi (1932-1951)*.Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.
- Kayacan, R. (2012). *Sosyal Bilgiler Dersinin "Gruplar, Kurumlar ve Sosyal Örgütler" Öğrenme Alanı Bağlamında Burdur Halkevi Ve Faaliyetleri (1935-1945)*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kütahya.
- Kaynar, O. (2007). *Konya Halkevi'nin Türk Modernleşmesindeki Faaliyetleri (1932-1951)*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kütahya.
- Kurtkapan, H. (2009). *Adana Halkevi Görüşler Dergisinin Türk Modernleşmesi Açısından Analizi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kütahya.
- Kümür, U. (2014). *Siirt Halkevi ve Faaliyetleri*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kütahya.
- Mardin, Ş. (1992). *Jön Türklerin Siyasi Fikirleri*. İletişim, İstanbul.

- Özer, İ. (2010). *Türk Modernleşmesinde Halkevleri ve Diyarbakır Halkevi Örneği*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Polat, C. (2010). *Halkevleri'nden Bir Kesit: Bolu Halkevi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Sürme, E. (2009). *Niğde Halkevi (1933 – 1951)*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Niğde.
- Şahin, H. (2010). *Kütahya Halkevi'nin Kuruluşu ve Faaliyetleri (1932-1937)*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kütahya.
- Şimşek, S. (2002). *Bir İdeolojik Seferberlik Deneyimi: Halkevleri 1932-1951*. Boğaziçi Üniversitesi Yayınevi, İstanbul.
- Tekdurmaz, B. (2004). *Balıkesir Halkevi Çalışmaları ve Kaynak Dergisinin Sistematik İndeksi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Balıkesir.
- Tekin, N.M. (2012). *Erzurum ve Kars İlleri Halkevleri Dergileri: Yayla ve Doğuş*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Bozok Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yozgat.
- Titiz, H. (2012). *Cumhuriyet Döneminde Halkevlerinin Eğitim Ve Tarih Çalışmaları 1932-1951 (Akdeniz Bölgesi Örneği)*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Topçuoğlu, H. (2004). *1932-1951 Yılları Arasında Ordu Halkevi'nde Yapılan Halkbilim Çalışmaları*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Trabzon.
- Turan, T. (2004). *Isparta Kültür Tarihinden Bir Kesit: Isparta Halkevi ve Faaliyetleri (1933-1969)*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Enstitüsü, Konya.
- Yaşar, H. (2008). *Sinop Halkevi ve Faaliyetleri (1932-1951)*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tokat.
- Yıldırım, T. (2014). *Meşrutiyetten Günümüze Tarih Ders Kitaplarında Türk Kimliğinin İnşası*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Yıldırım, A., ve Şimşek, H. (2008). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Seçkin Yayınevi, Ankara.

Citation Information/Kaynakça Bilgisi

- Yıldırım, T. (2016). “Halkevleri'ndeki Tarih Eğitimi Faaliyetlerine Bir Örnek: Tarihî Konferanslar (1932-1951) / An Example of the History Education Activities in People Houses: Historical Conferences (1931-1952)”, *TURKISH STUDIES -International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic-*, ISSN: 1308-2140, Volume 11/19 Fall 2016, ANKARA/TURKEY, www.turkishstudies.net, DOI Number: <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.10031>, p. 825-840.